

ШЛЯХИ МИТЦЯ

ПАМ'ЯТІ ЗАСЛУЖЕНОГО ДІЯЧА МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ ВІТАЛІЯ СІВКА

Важко збагнути, чому Бог вирішив, що настав кінець життєвого шляху ще зовсім молодого та талановитого художника, скульптора, автора багатьох відомих київських пам'ятників, виконувача обов'язків ректора Київського інституту декоративно-ужиткового мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука. Ще важче осягнути Божий промисел щодо того, чому серед багатьох сільських хлопців саме Віталію Сівку був щедро дарований талант митця. Де серед полів, що віками засівали його пращурів, народилася та жага до мистецтва, яка вивела хлопця на творчу стежину, привела до Київського художньо-промислового технікуму, що став йому рідним на все життя? Далі було навчання в Київському художньому інституті, аспірантурі, та справжньою alma mater сам Віталій завжди вважав КХПТ, куди повернувся працювати, спочатку викладачем технікуму, згодом (після створення інституту) – деканом, проректором, а у травні 2007-го був призначений виконувачем обов'язків ректора. Та судилося зовсім інше – Віталія Сівка не стало... Важко писати про цю людину, яка була втіленням життєрадісності, у минулому часі.

Творче життя Віталія Сівка з перших кроків складалося дуже вдало. Ще навчаючись у художньому інституті, він вперше бере участь у всеукраїнській виставці, і його роботи не залишаються непоміченими. Всі, хто пам'ятають В. Сівка у ті роки, згадують його щирі усмішки і завзяття, з яким він брався до кожної справи. Здавалося, що нема в світі того, що б не цікавило молодого скульптора, і Віталій створював портрети своїх односельців, сучасників, героїв війни.

Ранні роботи скульптора привертають увагу різноманітністю композиційно-пластичних інтерпретацій. Образ «Молодої робітниці» (гальванопластика, 1978) сповнений напруженої експресії. З роками свобода задумів і розкутість у вирішенні портретних образів зростає. Віталій Сівко створює ряд портретів українських письменників. Ці історичні портрети демонструють певну незалежність майстра від конкретного іконографічного матеріалу, де попри схожість відчувається авторська трактовка образу. Серед цих робіт найбільш вдалими є портрет І. Котляревського (бронза, 1982), образ якого сповнений могутньою силою творчого горіння і зосередженості.

Самостійність подарувала Україні можливість відродити пам'ятники, що були знищені радянською владою. Серед них пам'ятник просвітителем України-Руси: Андрій Первозваний, княгиня Ольга, Кирило та Мефодій (мармур, 1995). Його створює колектив скульпторів: М. Білик, В. Сівко (княгиня Ольга, Кирило та Мефодій), В. Шишов, О. Дяченко (Андрій Первозваний). Окрілені можливістю відновити скульптурний шедевр та працювати у чудовому дорогоцінному матеріалі, молоді скульптори вклали весь свій талант у цей проект, якому не було аналогів у країні.

У Віталія Сівка, крім таланту художнього, був ще один – талант товаришувати. Як у житті, так і у творчості, що, можливо, ще складніше. Багато років такої співдружності зв'язує його з Володимиром Щуром. Саме цьому творчому дуєту: В. Щур – В. Сівко належать такі відомі київські пам'ятники, як «Паніковський», «Прона та Голохвастов» (обидва бронза, 1998), пам'ятник Л. Бикову (бронза, граніт, 2001), пам'ятник В. Городецькому (бронза, 2004).

Авторам вдавалося у кожному образі знайти свою психологічну доміную, зберігаючи при цьому загальне – внутрішню душевну рівновагу і самозаглиблення, як у пам'ятнику Леоніду Бикову, фото якого, до речі, прикрасило першу обкладинку журналу «Українська культура» № 6 за цей рік. Кожного разу скульптори шукають цікаві рішення, вводять зображення інтер'єру. І у вузькому проїзді пасажу з'являється фігура Владислава Городецького, що неспішно п'є каву, споглядаючи пішоходів. Все йде не від формальної задачі, а від змісту, від бажання висловити певний стан та настрої. Саме так відкриваються нюанси і продовжується розвиток теми у просторі.

Закони монументальності лежать в основі кожного скульптурного твору незалежно від розміру. Віталій Сівко

створює медалі, ордени (він автор ордена Петра Могили). Пам'ятні знаки, створені скульптором, є в Японії, Ізраїлі, США та інших країнах.

Є речі, які, зберігаючи специфіку малої пластики, мають всі ознаки великої, навіть монументальної скульптури, де йде цікавий композиційний пошук. Це відчувається у відношенні об'єму та простору, в оперуванні різними масштабами маси в середині однієї композиції, як у «Побаченні» (тонований гіпс, 1989), де плин скульптурних мас дещо уповільнений а моделювання поверхні – гладке та оксамитове.

Інтонаційна будова образу Ярослава Мудрого (бронза, 1998) – енергійна, стрімка. Автори (Микола Білик та Віталій Сівко) підкреслюють риси мужності, рішучості, духовної величі київського князя.

Цьому творчому тандему, крім вже згаданого пам'ятника Ярославу Мудрому, належить ціла низка творів: «Герб Києва – Архістратиг Михаїл» (бронза, 1997), меморіальна дошка на будинку визначного мецената української культури Василя Симиренка (бронза, 1999) та на будинку керівника партизанського руху в Україні, двічі героя Радянського Союзу Олексія Федорова (бронза, 2001). Співавтори створили пам'ятник до 125-річчя Михайла Бойчука, чие ім'я носить Київський державний інститут декоративно-прикладного мистецтва і дизайну. Найближчим часом пам'ятник буде змонтовано та встановлено, але, на жаль, вже без Віталія Сівка.

Останнім часом все частіше згадують про традиції, без яких мистецтво не має майбутнього. Твори Віталія Сівка прекрасні саме своїм внутрішнім творчим горінням, наявністю глибоких народних коренів («Дівчина в українському костюмі» (1983), «Українка» (1982) – обидві виконані в техніці кераміки). Віталій Сівко дуже тактовно використовує декоративні ефекти у кераміці. Крім того, скульптор декорує одяг на невеликих скульптурах різнокольоровими поливами, що надає їм декоративного звучання та нагадує справжнє гаптування. Благородна гра кольору підкреслює характер образів у скульптурах.

«Материнство» (тонований гіпс, 988) – робота, характерна для творчості

Герб Києва

художника. У ній ясно просліджуються особливості обдарування автора. Вона сповнена внутрішнього тепла, загального стану, що виражає образ материнства.

Віталій Сівко багато експериментував з кольором. Він застосовував не тільки традиційне тонування «під бронзу». Так, дуже несподівано і цікаво виглядає «Портрет молодої жінки» (1985), вирішений у сиво-блакитному тоні. Вдало знайдені матеріал та колір, і виникає відчуття простору, вітру, руху, складається образ, що запам'ятовується надовго.

Не менш важливою митець вважав роботу викладача. Важко уявити, скільки сил було віддано навчальному закладу, студентом якого він був колись. Шлях від викладача до ректора був довгим, сповненим радощів та прикростей, але ніщо не могло змусити відмовитися від праці в інституті, право на існування якого він відстоював разом зі студентами 2002 року. На той час В. Сівко був проректором з навчальної роботи і очолив студентський рух проти закриття рідного навчального закладу. Ці події об'єднали студентів і викладачів, навчили їх довіряти одне одному.

Віталій Сівко допомагав багатьом людям не тільки за професійним обов'язком, а більше за покликком душі, щедрої на добро. Прощатися з ним прийшли студенти і викладачі, друзі-художники, всі ті, кого він любив і хто любив його. Над Байковим кладовищем тихим туманом розлилася старовинна козацька пісня... Митець пішов, залишивши своїх рідних, товаришів, які зберігають незлобливі, але такі влучні дружні шаржі, вірші та спогади. Його мистецтво – це шлях, що вів до людей, ніс людям тепло та великий образно-емоційний зміст творів, наближував автора до глядача. Жаль, що цей шлях обірвався так рано і несподівано.

Проня Прокопівна (Маргарита Криницька) та Голохвостий (Олег Борисов) на Андріївському узвозі

Юлія ПОЛТАВСЬКА

Хрещатик. Пасаж. Знаменитий архітектор Владислав Городецький запрошує на каву

Біля пам'ятника режисерові Леоніду Бикову – автори Володимир Щур, Віталій Сівко та актор Володимир Талашко (в центрі)